

eri poterit, afferatur. Excitandus siquidem ab ea erit parochorum zelus et pietas fidelium, ratio denique alia omnis experienda, ut eversae ecclesiae tandem restituantur, quaeque laceram usuque consumptam habent suppellectilem, nova decentique instruuntur.

Quae vero de Seminario Segniensis Ecclesiae Tua scribit Amplitudo satis demonstrant, licet illius aedificium comunibus gubernii tuisque expensis reparatum jam fit, nondum tamen in illud alumnos fuisse iterum receptos. Vehementer igitur optat cognoscere curas illas quas in obtinendam reddituum restitutionem impendit optatum exitum habuisse, proptereaque tam necessarium institutum fuisse instauratum, optimisque magistris et professoribus instructum ut utilitas illa in dioecesi bonum percipi possit, quam Sacra Tridentina synodus tanto sibi studio consequendum proposuit.

Antequam denique litteras hasce meas concludam, munificentiam et pietatem tuam nomine Eminentissimorum Patrum debitis laudibus prosequor, quod Seminarii aedibus reparandis aere quoque tui conferre volueris, quodque difficili etiam alienoque tempore tuam perlustraveris dioecesim. Probant haec virtutem tuam, magnumque spem excitant fore, ut, sub regimine tuo, uberioribus incrementis dioeceses istae, futuris etiam temporibus augeantur. Amplitudini Tuae vero coelestium donorum copiam a Domino adprecor.²³⁵

15.

Izvjeshće Ivana Krstitelja Ježića 1819. godine

1. Opis izvješća

Relacija se nalazi na ff. 269r-270v, na preklapljenom foliju, što čini dva lista i 4 stranice dimenzija 37 x 23,3 cm. Datirana je 4. rujna 1819. Tekst je neoštećen i čitak. Savjetnik u Kongregaciji napisao je sažetak i primjedbe na relaciju (ff. 262r-264r), na osnovi čega je 10. svibnja 1820. upućen dopis Ježiću, kao odgovor na relaciju (ff. 266r-267r). Posjet i relacija prihvaćeni su kao obveza za 78. trogodište (f. 268r). Opuномоćenik za predaju relacije i za posjet limina bio je i ovaj put Nikola Bononi, za što se Ježić obratio Kongregaciji posebnim pismom (f. 260r). Bononi je posjetio bazilike 23. rujna 1819. (ff. 258r, 259r).

²³⁵ Prefekt Kongregacije Giulio Gabrielli.

2. Sadržaj izvješća

Biskup je vizitirao obje biskupije 1817. i 1819. Posebno se zanimao za život i moral puka, za čistoću i opremljenost crkava, za liturgijsko posuđe. Nije našao ništa što bi naročito trebalo istaknuti. Krizmao je oko 20.000 djece, koja su bila dobro poučena. Župnici i kapelani revno narod poučavaju, pa se rijetko među katolicima događaju zločini. U pravoslavaca neuki su i svećenici i puk, pa su brojne krađe, pljačke i ubojstva. Buničkog katoličkog župnika neki su pravoslavni časnici pozvali na prijateljsku večeru i dopustili da pred njihovim očima bude okrutno ubijen. Sada su svi u zatvoru, ali jer imaju jaku zaštitu, vjerojatno će biti pušteni ili će proći s neznatnom kaznom.

Predviđa se da će modruški stolni kaptol, koji sačinjavaju tri zborna kaptola, imati središte u Rijeci, gdje se planira osnivanje biskupskog sjedišta, kojemu bi pripalo 60.000 vjernika Modruške biskupije, gotovo toliko iz bivše Pićanske i Pulske, te iz Novigrada (Castelnuovo) između Rijeke i Trsta. Senjskoj biskupiji ostaje ostalo područje Modruške biskupije i cijelo Senjske biskupije te dio prekosavske legije. Car još nije na taj prijedlog dao svoj pristanak.

Vojni svećenici dobivat će 100 florena godišnje. Neke novoosnovane župe ponovno su postale filijale, a neke su jednostavno pripojene prijašnjim župama.

Kongregacija je odgovorila 10. svibnja 1820. Pored onoga što je rečeno, Kongregacija bi željela čuti nešto o novim udruženjima. S obzirom na planove o novim biskupijskim razgraničenjima, neka se biskup ne boji da će Sveta Stolica što nepromišljeno učiniti.

3. Izvjješće (f. 269r)

Eminentissimi Patres!

Conquiescentibus, divina opitulante gratia, bellorum tumultibus, eorumque superatis calamitatibus, me quoque ob graviorem unius fere anni infirmitatem, pristinae sanitati restituto, visitationem canonicam²³⁶ superioribus annis, nempe 1817. ac 1818. utriusque dioecesis meae universam dum compevissem, oportebat omnino ut meam desuper Eminentis Vestris perdemissam relationem substernerem. Id quod ego hisce brevibus meis pro muneris mei ratione nunc expleo, humillime insinuando pro primo: me perquam solite in cleri ac populorum vitam et mores inquisivisse, nitorem item ecclesiarum earumque suppellectile perlustravisse, sacra demum vasa diligentius

²³⁶ Od vizitacija pronađeni su samo ovi spisi: 1820. svibanj: Ličko-krbavska i Otočka pukovnija (BAS, *Vizitacije* – odvojeni spisi); 21. travnja što treba pripremiti za vizitaciju. Počela 14. svibnja 1820. (Sinac, Korenica, Zavalje, Bunić, Čanak, Podlapac, Boričevac, Udbina, Zrmanja, Gračac, Sv. Rok, Lovinac, Ričice, Ribnik, Bilaj) a završena 22. svibnja (BAS, *Vizitacije*; Burić, III., 291, 293); 2. svibnja 1821. Najava vizitacije po Gorskom kotaru, ogulinskom, slunjskom i brinjskom okružju (podaci za Divjake, itinerarij. Nema zapisnika) (BAS, *Vizitacije*); 3. kolovoza po Vinodolu i Rijeci (podaci o Rijeci; nema zapisnika) (BAS, *Vizitacije*); 28. travnja 1822. Upute za vizitaciju Gorskog kotara. Nema zapisnika (*Vizitacije*).

inspexisse, qua perquisitione, ubivis suscepta, nihil penitus reperisse, quod animadversione dignum existimavisset. Hac occasione viginti fere mille prolibus, adultioribusque, meis aequae ac conterminarum, dioecesis Labacensis et Goriciensis, parochiarum, infantibus sacramentum confirmationis administravi. Proles et adultos in Christi doctrina satis instructos cum solatio reperi; parochi enim et cooperatores sedulo iis verbum Dei annuntiabant, catecheticis instructum sermonibus, ut vel ideo scelera has inter oviculas vix aliquando enascantur. Graeci ritus non uniti adeo altis ignorantiae tenebris operiuntur, ut saepenumero instructione, ob illius cleri ignorantiam, destituti, in furta, rapinas, viarum (f. 269v) grassationes et homicidia prolabantur. Anno quippe superiore 1818. meum in Bunich, Ottoczensis legionis, parochum Vidas, ad amicam coenam per unum centuriae locumtentem, vexilliferum et vigiliarum magistrum, cunctos illius Graeci non uniti viros, invitatum, crudeliter necari siverunt ipsimet. Cuncti in praesentia sub inquisitione ac processu existunt in vinculis; at quoniam patrocinio ejusdem Graeci ritus superioribus fulciri videntur, probabile futurum arbitror, ut vel impunes declarentur, vel ad summum levi poena mulctentur.

Mutationes quaedam suscipiendae censentur: tria, nempe, in Vinodol capitula, unum Cathedrale Modrussense efficientia sufferenda, concentranda in Civitate Fluminis, ubi figendam episcopi sedem²³⁷ cum excisione 60 mille ex dioecesi Modrussensi animarum, aliis fere totidem mille ex dioecesi nimirum olim Petinensi atque Polensi, adusque Castelnovo, Flumen inter atque Tergestum sito, ejectantur. Segniensi vero Episcopatu alteram dioecesis Modrussensis partem, militiae confinariae addictam ac duas banales legiones, cis flumen Savum positas, adjiciendas. Haec dicasteria politica coram Augustissimo Imperatore nostro, qui necdum, ut opinari licet, suum assensum praebuit, incessanter adurgent; id quod ego ex ore ipsius Domini me habuisse anno praeterito, edico. Num autem Sua (f. 270r) Sanctitas eorum voto accessura sit, divinare non valeo.

Porro militaribus quibusdam parochis, qui ad viam regiam hospitalitati sunt expositi singulis centum floreni annui ab optimo Principe resoluti habentur. Nonnullae quoque ab Imperatore ipso ex succursalibus in parochias erectae, denuo ut succursales fierent, vel plane levandae nonnullae forent, per antellata dicasteria poscuntur, ut veteribus parochiis, quae tenui congrua dotatae reperiuntur, adjici quidquam valeat.

²³⁷ Vidi: Makso PELOZA, *Historijat stvaranja Modruške biskupije sa sjedištem u Rijeci 1818–1822. godine*, Rijeka 1970.

Postremo illud etiam cum solatio Eminentiiis Vestris mihi erat innuendum, quatuor legionum militarium tribunos, ubi novas parochiales ecclesias atque rectorum aedes exaedificavisse, ubi veteres jam fere collapsas, utrasque nimirum jam totaliter restauravisse ac restaurari pergere.

Quae dum qua par est demissione refero, in sacrarum manuum osculo persevero.

Signatum Novi in Vinodol die 4. Septembris 1819.

Eminentiarum Vestrarum humillimus, obedientissimus

servus Joannes Baptista Jesich episcopus Segniensis et administrator

Modrussiensis seu Corbaviensis

4. Odgovor Kongregacije

Odgovor je od 10. svibnja 1820. Libri literarum, vol 37/II., ff. 105v-106r. U *Relationes*, kut. 734, ff. 266r-267v.

(f. 105v) Die 10. Mai 1820.

Reverendissimo Domino Episcopo Segnensi et Modrusiensi

Amplissime Domine

Tertio jam suscepto episcopali munere, Amplitudo Tua, devotionis, subjectionis atque obedientiae erga Beati Petri Sedem, Romanam scilicet Ecclesiam, caeterarum Ecclesiarum caput et matrem, exhibita die 4. Septembris 1819., suae dioeceseos relatione, specimen praebuit, simulque Eminentissimos Patres Tridentini concilii juribus vindicandis praepositos, ingenti gaudio cumulavit. Hi siquidem injuncti sibi muneris partes explentes, Amplitudini Tuae litteras maturo diligentique, ut tanti momenti res exigit, examine perpendentes, laetati sunt maximopere, cognoscentes tuam (compositis bellorum tumultibus, valetudineque tua a diuturno morbo confirmata) in dioecesi (f. 106r) pastoralis visitatione perlustranda sedulitatem ac zelum, in eaque nihil omissum, quod ad cleri disciplinam, ecclesiarum decorem, ad creditarum ovium salutem, ad illarum in fide ac moribus instructionem maxime conducit. Tecum apprime Patrea Eminentissimi gratulantur de sedula parochorum et cooperatorum cura in imbuendis fidei ac morum praeceptis, sibi commissos populos, ac de horum ferme ireprehensibili vitae ratione. Audire tamen optavisset aliquid Sacra Congregatio de Religiosorum coetibus, si adsunt, de laicorum confraternitatibus, aliisque piis institutis, quae ad religionis cultum augendum ac pietatem fovendam mirifice conducunt.

Quod pertinet ad novam hisce in partibus dioecesium distributionem, quam timere te dicis, certus esse potes Sanctam hanc Sedem, siquidem de huiusmodi negotio agendum sit, nihil temere aut inconsiderate acturam; interea tamen si innovationes sciveris in praeiudicium ovium tibi commissarum vergentes, posse requiri obventura damna singillatim, opportunum erit a Te Sanctissimo Domino Nostro significari.

Laudabilis villicationis tuae rationem probaverunt Patres Eminentissimi, illudque desiderandum sibi reliquum arbitrantur, proxime a te mittendam relationem Benedictinae instructioni omnino fore conformem *et intellecturos impleta fuisse omnia quae in superiori responsione perficienda mandarunt de missa a parochis pro populo festis diebus applicanda, de utraque praebenda a Tridentini praescriptum erigenda, de missa conventuali conciliarium feriarum mensibus applicanda, de missarum oneribus spaciali apostolica auctoritate reductis; de officio divino in collegiatis ecclesiis ad sacrorum canonum norma recitando. Omnia haec seu impleta, seu saltem laudabiliter procurata Patres Eminentissimi cognovissent.*²³⁸

Haec autem dum illorum nomine Amplitudini Tuae rescribo, eidem studium (f. 267v) meum polliceor et a Deo cuncta ex animo prospera auguror et precor.

16.

Izvjješće Ivana Krstitelja Ježića 1822. godine

1. Opis izvješća

Relacija je datirana 12. srpnja 1822. godine, nalazi se na ff. 283r-288r, na tri preklapna folija, što čini 6 listova ili 12 stranica dimenzija 36,8 x 23,5 cm. Tekst je neoštećen i čitak. Ježić je istu relaciju uputio i Kongregaciji De Propaganda fide, pa su 18. kolovoza iste godine iz te Kongregacije poslali upit Kongregaciji Koncila je li i kako je Ježiću odgovoreno na molbu za neke ovlasti (f. 290rv). Iz Kongregacije Koncila odgovaraju 3. rujna, prigovarajući što se na dva nadleštva šalju isti upiti (f. 291rv). Savjetnik u Kongregaciji napisao je sažetak i primjedbe na relaciju (ff. 271r-275r), na što je Kongregacija uputila 29. svibnja 1824. dopis odnosno odgovor na Ježićevo izvješće (ff. 292r-296v). U posebnom dopisu Ježić je zamolio da se ponovno primi Nikolu

²³⁸ Uz ovaj istaknuti tekst na rubu je povučena crta uz popratnu bilješku: "Del ristretto vedo cassato tutto il di centro articolo, dunque suppongo non siasi in Cong.e con...sso Dica dunque cosa si abbia da fare." Druga ruka dodaje: "Non deve copiarsi il contrasegnato." U *Libri visitationum* toga teksta nema.